

Opinia Mazowieckiej Rady Działalności Pożytku Publicznego

w sprawie skargi Federacji Organizacji Pozarządowych Powiatu Siedleckiego będącej Związkiem Stowarzyszeń z dnia 25 stycznia 2025 r. dotyczącej naruszenia zasad współpracy z organizacjami pozarządowymi przez Wójta i Radę Gminy Siedlce.

Podstawa prawna

Mazowiecka Rada Działalności Pożytku Publicznego (MRDPP) jest organem konsultacyjnym i opiniodawczym powołanym przez Marszałka Województwa Mazowieckiego na podstawie art. 41a–41c ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. 2024 r. poz. 1491 z późn.zm.). Zgodnie z przepisami tej ustawy oraz właściwymi aktami prawa miejscowego, do zadań wojewódzkiej rady działalności pożytku publicznego należy między innymi udzielanie pomocy i wyrażanie opinii w przypadku sporów między organami administracji publicznej a organizacjami pozarządowymi. Niniejsza opinia została sporządzona w ramach powyższego zadania, w odpowiedzi na skargę Federacji Organizacji Pozarządowych Powiatu Siedleckiego z dnia 25 stycznia 2025 r., skierowaną do MRDPP.

Podstawę opracowania opinii stanowią: przepisy ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w szczególności dotyczące zasad współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi (m.in. art. 5 ust. 3 ww. ustawy), przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego odnoszące się do standardów postępowania (takie jak art. 8–10 i 73 KPA, dotyczące m.in. zasady budzenia zaufania i prawa strony do udziału w postępowaniu), a także zapisy „Rocznego Programu Współpracy Gminy Siedlce z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego” – odpowiednio na rok 2024 i 2025 – przyjętego przez Radę Gminy Siedlce. MRDPP uwzględniła również przepisy Konstytucji RP (art. 32 dotyczący równego traktowania) oraz zasady dobrego współdziałania administracji z obywatelami wynikające z prawa i standardów demokratycznego państwa prawnego.

Stan faktyczny

1. Treść skargi FOPPS z 25 stycznia 2025 r. – W dniu 25 stycznia 2025 r. FOPPS skierowała do Mazowieckiej Rady Działalności Pożytku Publicznego skargę, w której zarzuciła Wójtowi Gminy Siedlce oraz Radzie Gminy Siedlce naruszanie zasad współpracy z organizacjami pozarządowymi. W szczególności wskazano na naruszenia przepisów: kodeksu postępowania administracyjnego (m.in. w zakresie terminowego rozpatrywania wniosków i skarg NGO), ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (dotyczących obowiązku współpracy samorządu z organizacjami na zasadach partnerstwa, pomocniczości i transparentności), postanowień Rocznego Programu Współpracy Gminy

Siedlce z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2024 i na rok 2025.

Skarga opisuje przypadki zaniechania ze strony władz Gminy Siedlce w realizacji przyjętych w Programie Współpracy form współpracy pozafinansowej, a także wskazuje na nieprawidłową – zdaniem skarżącego – wykładnię postanowień tego Programu przez organy gminy. FOPPS podniosła, że w interpretacji prezentowanej przez Gminę Siedlce współpraca o charakterze pozafinansowym miałyby ograniczać się tylko do tych działań NGO, które są finansowane ze środków budżetu gminy, co zdaniem FOPPS jest nieuzasadnionym ograniczeniem wprowadzającym dodatkowo organizacje w błąd. Skarga FOPPS zawiera również oczekiwania pod adresem Rady, w tym podjęcie mediacji z Gminą Siedlce oraz wydanie opinii i zaleceń mających na celu przywrócenie właściwej współpracy gminy z sektorem pozarządowym zgodnej z prawem i obowiązującym Programem Współpracy.

2. Działania Rady – posiedzenie w dniu 26 marca 2025 r. – Skarga FOPPS została włączona do porządku obrad XIII posiedzenia Mazowieckiej Rady Działalności Pożytku Publicznego w dniu 26 marca 2025 r. Na posiedzeniu tym przedstawiciel FOPPS Sławomir Stańczuk przedstawił szczegóły zarzutów wobec Wójta i Rady Gminy Siedlce. Obecny był także przedstawiciel władz Gminy Siedlce Sławomir Jagiełto Zastępca Wójta Gminy Siedlce, który miał możliwość ustosunkowania się do podnoszonych kwestii. Po dyskusji Rada jednogłośnie zdecydowała o konieczności podjęcia działań mediacyjnych – uznano, że przed sformułowaniem ostatecznej opinii zasadnym będzie spróbować doprowadzić do porozumienia lub wyjaśnienia wątpliwości w bezpośrednim dialogu z udziałem zainteresowanych stron. MRDPP poprosiła Pana Sławomira Jagiełto do umówienia spotkania przedstawiciela FOPPS z Wójtem Gminy Siedlce na spotkanie mediacyjne, mające na celu wypracowanie rozwiązań zgodnych z prawem oraz oczekiwaniami organizacji pozarządowych.

3. Spotkanie z Wójtem Gminy Siedlce w dniu 2 kwietnia 2025 r. – W wyniku ustaleń powziętych na ww. posiedzeniu z inicjatywy Sławomira Stańczuka doszło do spotkania z Wójtem Gminy Siedlce w dniu 2 kwietnia 2025 r. W spotkaniu uczestniczył Zarząd Federacji Organizacji Pozarządowych Powiatu Siedleckiego i Prezes Fundacji Wbrew Pozorom Renata Orłowska. W toku rozmów omówiono zarzuty FOPPS oraz obowiązki Gminy wynikające z przepisów Programu Współpracy. Przedstawiciele strony społecznej zaproponowali trzy podstawowe działania naprawcze, których realizacja mogłaby rozwiązać sporną sytuację i usprawnić współpracę Gminy z NGO. Zaproponowane postulaty FOPPS były następujące:

- Opracowanie i wdrożenie regulaminu publikacji informacji NGO na stronie internetowej Gminy Siedlce. Celem tej propozycji jest ustanowienie transparentnych zasad zamieszczania na oficjalnej stronie gminy informacji przekazywanych przez organizacje pozarządowe (dotyczących ich działalności,

wydarzeń, ofert itp.). Brak takiego regulaminu skutkuje uznaniowością lub całkowitym brakiem publikacji takich informacji, co ogranicza dostęp organizacji do gminnych kanałów informacyjnych.

- Organizacja szkolenia dla pracowników urzędu i przedstawicieli jednostek samorządowych Gminy Siedlce na temat zasad współpracy z organizacjami pozarządowymi. Szkolenie to miało na celu podniesienie świadomości urzędników i władz lokalnych w zakresie obowiązujących przepisów prawa (KPA, ustawa o pożytku publicznym) oraz standardów współpracy z NGO, a także rozwianie ewentualnych wątpliwości interpretacyjnych. FOPPS zadeklarował wsparcie merytoryczne przy organizacji takiego szkolenia.
- Publikacja oficjalnej informacji/wytycznej, w której Gmina Siedlce potwierdzi, że współpraca o charakterze pozafinansowym (czyli np. bezpłatne wynajęcie sali etc.) nie jest uzależniona od otrzymania przez organizację dofinansowania z budżetu gminy. Postulat ten zmierza do jednoznacznego rozwiania obaw NGO co do wspomnianej wcześniej nadinterpretacji. Chodzi o zapewnienie, że każda organizacja działająca na terenie gminy lub na rzecz jej mieszkańców – niezależnie od tego, czy korzysta z dotacji gminnej, czy finansuje swoje działania z innych źródeł – może liczyć na współpracę pozafinansową ze strony samorządu (np. informacyjną, szkoleniową, doradczą, udostępnienie lokalu itp.), zgodnie z Programem Współpracy.

Powyższe trzy propozycje FOPPS były konkretyzacją postulatów zawartych już w skardze z 25 stycznia br. i odpowiadały na zidentyfikowane problemy: brak gminnego serwisu informacyjnego dla NGO, niedostateczna komunikacja i wiedza urzędników w zakresie współpracy z III sektorem oraz mylna interpretacja zakresu współpracy pozafinansowej.

4. Stanowisko Wójta Gminy Siedlce z dnia 14 kwietnia 2025 r. – Po przeprowadzeniu powyższych rozmów mediacyjnych, Wójt Gminy Siedlce przedstawił pisemnie swoje stanowisko w piśmie z dnia 14 kwietnia 2025 r., skierowanym do FOPPS (skan pisma został przesłany do MRDPP). W piśmie tym Wójt odmówił realizacji wszystkich trzech wyżej wymienionych postulatów. W uzasadnieniu swojego stanowiska Wójt stwierdził, iż nie widzi podstaw do wdrażania proponowanych rozwiązań, oceniając m.in., że obecne praktyki informacyjne gminy są wystarczające, a obowiązujące przepisy Programu Współpracy są – jego zdaniem – jasne i nie wymagają dodatkowych interpretacji. Jednocześnie Wójt odniósł się do zakresu obowiązywania programu oraz kompetencji Rady Gminy Siedlce, wskazując, że kwestie regulowania współpracy z NGO wynikają z uchwalonego Programu, za którego treść odpowiada Rada Gminy.

W ocenie MRDPP, odpowiedź Wójta sugeruje jego niechęć do współpracy z FOPPS oraz rzuca cień na deklarację Zastępcy Wójta Gminy Siedlce, co do wprowadzenia oczekiwanych zmian czy ustępstw postulowanych przez sektor pozarządowy. Należy odnotować, że w piśmie z dnia 16.10.2024 nr OZF..5315.44.2024 Wójt Gminy Siedlce określił również Federację FOPPS jako „podmiot prywatny”, co świadczy o pewnym braku zrozumienia statusu federacji organizacji pozarządowych i roli partnera społecznego, oraz stoi w sprzeczności z definicjami ustawowymi trzeciego sektora.

5. Brak reakcji Rady Gminy Siedlce na wniosek FOPPS – Równolegle do działań podejmowanych przez MRDPP, FOPPS zwróciła się także bezpośrednio do Rady Gminy Siedlce. W dniu 2 kwietnia 2025 r. (po spotkaniu z Wójtem) FOPPS złożyła do Rady Gminy formalny wniosek, w którym zwrócono się o wypracowanie spójnej i jednolitej wykładni uchwały nr VIII/72/2024 z dnia 31.10.2024. Pismo FOPPS zostało skierowane do Przewodniczącego Rady Gminy oraz – z uwagi na charakter sprawy – przekazane do właściwej komisji Rady Gminy (merytorycznie zajmującej się współpracą z organizacjami). Do dnia sporządzenia niniejszej opinii (maj 2025 r.) Rada Gminy Siedlce nie udzieliła FOPPS odpowiedzi na ten wniosek. Minął tym samym ustawowy termin 30 dni przewidziany na załatwienie wniosku strony, wynikający z art. 237 §1 Kodeksu Postępowania Administracyjnego. Nie przekazano także skarżącej organizacji żadnej informacji o przedłużeniu terminu rozpoznania sprawy ani o przyczynach zwłoki (co narusza również obowiązki informacyjne organu wynikające z art. 36 KPA). Brak reakcji Rady Gminy na wniosek FOPPS należy zatem traktować jako zaniechanie rozpatrzenia sprawy w przewidzianym trybie, co samo w sobie stanowi naruszenie procedur administracyjnych i dalszy przejaw lekceważenia partnerów społecznych.

6. Dalsze postępowanie MRDPP: Po zgromadzeniu powyższych informacji – w szczególności po wysłuchaniu stanowisk obu stron na posiedzeniu 26 marca 2025 r. oraz zapoznaniu się z pismem Wójta z 14 kwietnia 2025 r. – Mazowiecka Rada Działalności Pożytku Publicznego przystąpiła do analizy zarzutów i okoliczności sprawy.

Analiza zarzutów i ocena sytuacji

a) Niewywiązywanie się Gminy Siedlce z obowiązków informacyjnych wobec NGO. Przeprowadzona analiza potwierdziła zarzuty FOPPS, jakoby Gmina Siedlce realizowała w wybiórczy, nie transparentny sposób jednego z podstawowych elementów współpracy pozafinansowej z organizacjami pozarządowymi – obowiązku informacyjnego. Zgodnie z przyjętym Programem Współpracy Gminy Siedlce z NGO (zarówno na rok 2024, jak i 2025), do form pozafinansowej współpracy samorządu z organizacjami należy m.in. prowadzenie strony internetowej poświęconej organizacjom pozarządowym, a także wzajemne informowanie się o planowanych działaniach i zadaniach publicznych realizowanych na terenie gminy, w tym informowanie o ogłaszanych konkursach ofert i dostępnych środkach. Tymczasem, ustalenia poczynione w toku badania skargi wskazują, że Urząd Gminy Siedlce nie prowadzi dedykowanego serwisu/zakładki informacyjnej

dla NGO (poza statyczną podstroną zawierającą jedynie spis organizacji), ani nie zapewnia regularnego publikowania wiadomości istotnych dla sektora pozarządowego. Co więcej, odnotowano przypadki odmowy publikacji informacji przesyłanych przez FOPPS – przykładowo, Gmina Siedlce odmówiła zamieszczenia na swojej stronie internetowej oraz w mediach społecznościowych komunikatów o bezpłatnych szkoleniach i warsztatach dla organizacji (w tym organizowanych także na terenie Gminy Siedlce). Tego rodzaju zaniechania są sprzeczne zarówno z duchem współpracy wyrażonym w ustawie (zasada partnerstwa i pomocniczości), jak i z literalnymi zapisami Programu Współpracy. W praktyce bowiem ograniczają lokalnym organizacjom dostęp do informacji o ważnych inicjatywach, szkoleniach i możliwościach wsparcia, co przekłada się na zmniejszenie ich szans rozwoju. MRDPP ocenia brak realizacji obowiązków informacyjnych przez Gminę Siedlce jako poważne uchybienie. Zaleca się, aby Gmina niezwłocznie podjęła działania naprawcze w tym zakresie – przede wszystkim poprzez uruchomienie pełnoprawnej platformy informacyjnej dla NGO (bądź uaktywnienie istniejącej zakładki poprzez regularne zamieszczanie aktualności) oraz poprzez wypracowanie jasnych, transparentnych zasad publikacji materiałów od organizacji (np. we współpracy z trzecim sektorem Gminy Siedlce, w tym i FOPPS).

b) Rozbieżności interpretacyjne Programu Współpracy – zakres współpracy pozafinansowej. Kluczowym zagadnieniem podniesionym w skardze jest kwestia niejednolitej wykładni przepisów Programu Współpracy Gminy Siedlce z NGO, szczególnie w odniesieniu do tego, czy Gmina zobowiązana jest wspierać również te inicjatywy organizacji, których projekty nie są finansowane z budżetu gminy. MRDPP przeanalizowała treść Programów Współpracy na 2024 i 2025 rok, a także dokumenty związane z ich uchwalaniem (protokoły z konsultacji oraz uzasadnienia uchwał Rady Gminy). Ustalono, że tekst Programu co do zasady nie zawiera ograniczeń uzależniających współpracę pozafinansową od źródła finansowania działań organizacji – katalog form współpracy pozafinansowej (np. informacja, konsultacje, udostępnianie lokalu, patronat Wójta, rekomendacje itp.) odnosi się generalnie do wszystkich NGO działających na rzecz mieszkańców gminy. Jednakże, w Uzasadnieniu do uchwały Rady Gminy Siedlce nr IX/113/2024 z dnia 28.11.2024 r. pojawiło się sformułowanie zawężające interpretację jednego z elementów współpracy. Stwierdzono tam, że „współpraca z organizacjami pozarządowymi o charakterze pozafinansowym polega m.in. na wzajemnym informowaniu się o planowanych kierunkach działalności i zadaniach publicznych, ale takich, które będą realizowane w danym roku ze środków przeznaczonych z budżetu gminy oraz ogłaszanych konkursach”. Taka interpretacja sugeruje, iż gmina będzie dzielić się informacją tylko o tych zadaniach publicznych, na które sama przeznacza środki. Zdaniem MRDPP jest to podejście błędne i niezgodne z ideą partnerstwa, dodatkowo ograniczające możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych i rozwoju trzeciego sektora. Wprowadza ono sztuczny podział organizacji na „lepsze” (korzystające z dotacji gminy) i „gorsze” (finansujące swoje działania z innych źródeł), podczas gdy każda inicjatywa na rzecz dobra wspólnego mieszkańców, niezależnie od źródła finansowania, powinna móc liczyć na pozafinansowe

wsparcie samorządu. Co istotne, takie zawężenie stoi także w sprzeczności z informacjami przekazywanymi wcześniej przez sam Urząd Gminy. W protokole z konsultacji Programu na 2025 r. (sporządzonym w dn. 17.10.2024) Wójt Gminy Siedlce argumentował, że §4 ust. 3 Programu nie zawiera żadnych ograniczeń, a zatem nie ma potrzeby dopisywania proponowanych przez FOPPS wyjaśnień – stwierdził on wówczas, że brak jest podstaw, by sądzić, iż przy rozpatrywaniu wniosków o współpracę pozafinansową gmina uzależnia cokolwiek od faktu finansowania zadania z jej budżetu. Tymczasem kilka tygodni później w oficjalnym uzasadnieniu do uchwały znalazł się zapis sugerujący dokładnie takie ograniczenie. MRDPP uznaje tę rozbieżność interpretacyjną za wysoce niepożądaną. Świadczy ona o braku spójności stanowiska organów gminy i de facto wprowadza niepewność prawną dla organizacji. FOPPS trafnie zauważyła, że przy przyjęciu takiej zawężającej wykładni organizacje realizujące projekty finansowane np. ze środków samorządu województwa czy innych fundacji mogłyby zostać pozbawione wsparcia pozafinansowego ze strony gminy (choć to ich działania dynamizują działania NGO w gminie, tym bardziej, że wspierają trzeci sektor i społeczność gminy ze środków dodatkowych, tj. Pozyskanych ze środków poza budżetem gminy siedlce). Taka sytuacja zagraża realizacji zadań publicznych zleczanych organizacjom przez inne podmioty (np. przez Zarząd Województwa Mazowieckiego), które przecież także służą mieszkańcom Gminy Siedlce. MRDPP stoi na stanowisku, że współpraca pozafinansowa nie może być warunkowana faktem dofinansowania zadania przez gminę – obowiązujące przepisy (ustawowe zasady współpracy) wymagają równego traktowania podmiotów i niedyskryminowania żadnej organizacji gotowej działać na rzecz lokalnej społeczności. W związku z powyższym, Mazowiecka Rada Działalności Pożytku Publicznego wzywa organy Gminy Siedlce do ujednolicenia wykładni Programu Współpracy w duchu jak najszerszego rozumienia współpracy pozafinansowej. Ewentualne wątpliwości interpretacyjne powinny być rozstrzygane na korzyść współpracy, a nie jej ograniczania. Jeśli zaś intencją Rady Gminy Siedlce przy formułowaniu Programu na rok 2025 było faktycznie ograniczenie zakresu obowiązków informacyjnych gminy (na co wskazuje przytoczone uzasadnienie), to MRDPP postuluje ponowne skorygowanie tego zapisu przy najbliższej nowelizacji lub w Programie na rok kolejny, tak aby jasno określić, że wsparcie pozafinansowe przysługuje wszystkim organizacjom działającym na rzecz gminy, niezależnie od źródeł finansowania ich działalności. W szczególności wskazane jest przeprowadzenie szkoleń dla radnych gminnych i pracowników administracji, aby zwiększyć ich wiedzę o roli organizacji pozarządowych i prawidłowej interpretacji Programu współpracy.

c) Niechęć Wójta Gminy Siedlce do podjęcia współpracy z wybranymi NGO. Z materiału dowodowego (przedstawionego przez FOPPS oraz wypowiedzi strony samorządowej) wyłania się obraz wyraźnego braku woli współpracy ze strony Wójta Gminy Siedlce. MRDPP ze szczególnym zaniepokojeniem odnotowuje fakt, że pomimo prób dialogu i mediacji podjętych na forum MRDPP, Wójt nie wyraził gotowości do wdrożenia nawet minimalnych działań naprawczych postulowanych przez organizacje. Zarówno w trakcie

spotkania 2 kwietnia, jak i w pisemnej odpowiedzi z 14 kwietnia 2025 r., stanowisko Wójta było kategoryczne i negatywne wobec wszystkich propozycji FOPPS. Taka postawa wskazuje na brak otwartości na konstruktywną krytykę oraz brak zrozumienia dla potrzeb trzeciego sektora. Za szczególnie niepokojące MRDPP uznaje kwestionowanie przez Wójta samej zasadności roszczeń NGO – np. traktowanie federacji FOPPS będącej największym w regionie Związku Stowarzyszeń jedynie jako „podmiotu prywatnego” zamiast partnera społecznego. W ocenie MRDPP, niechęć Wójta do współpracy pozafinansowej z organizacjami – potwierdzona zarówno wspomnianymi wypowiedziami z 2 i 14 kwietnia – stanowi naruszenie ustawowych zasad partnerstwa i pomocniczości. Zasady te zobowiązują organy administracji do życzliwego i równorzędnego traktowania społecznych inicjatyw. MRDPP przypomina, że zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie współpraca między sektorem publicznym a pozarządowym powinna opierać się na wzajemnym szacunku, dialogu i poszanowaniu autonomii stron. Obecna postawa Wójta Gminy Siedlce jest sprzeczna z tym standardem. MRDPP zachęca zatem zmiany nastawienia – gotowości do dialogu z organizacjami, regularnych konsultacji oraz poszukiwania kompromisów, zamiast jednostronnego odrzucania wszelkich uwag i próśb.

d) Skutki dla potencjału organizacji pozarządowych w Gminie Siedlce. Powyżej opisane zaniedbania informacyjne oraz spory interpretacyjne mają już teraz negatywny wpływ na lokalny sektor pozarządowy (a także spadek zaufania do samorządu terytorialnego i samorządowców), a dalsze ich utrzymywanie grozi jego poważnym osłabieniem. Ograniczenie przepływu informacji (brak publikacji ogłoszeń o szkoleniach, konkursach, możliwościach wsparcia) sprawia, że część organizacji z terenu Gminy Siedlce może pozostawać w izolacji od dostępnych zasobów i programów. W efekcie spada ich zdolność do konkurowania o środki zewnętrzne, które mogłyby zostać spożytkowane na rzecz mieszkańców Gminy Siedlce – po prostu nie posiadają wystarczającej wiedzy o pewnych grantach czy szkoleniach, albo nie mają możliwości skorzystać z darmowego doradztwa oferowanego np. przez federacje czy inne jednostki. Jak wskazała FOPPS w swojej skardze, brak współpracy ze strony gminy prowadzi do tego, że informacja o szeregu bezpłatnych usług rozwojowych dla NGO (księgowość, marketing, pozyskiwanie funduszy itp.) nie dociera do wielu organizacji z gminy. To z kolei przekłada się na zmniejszenie profesjonalizacji i skuteczności tych organizacji, które nie korzystając ze wsparcia, mogą mieć trudności w pozyskiwaniu np. funduszy unijnych czy ministerialnych. Ponadto sygnał braku chęci współpracy ze strony władz lokalnych zniechęca społeczników do podejmowania inicjatyw. Klimat nieufności i napięcia pomiędzy NGO, a Urzędem Gminy Siedlce może skutkować wycofywaniem się niektórych organizacji z działań na terenie gminy lub przenoszeniem aktywności tam, gdzie otrzymają większe wsparcie. Długofalowo ucierpi na tym społeczność lokalna – mniej projektów, mniejsze zaangażowanie obywatelskie, utrata potencjalnych funduszy zewnętrznych (niewykorzystanych z braku współpracy). MRDPP podkreśla, że silny sektor pozarządowy jest sprzymierzeńcem Gminy

w zaspokajaniu potrzeb mieszkańców. Dlatego też za istotne uznajmy podejmowanie działań wzmacniających, a nie osłabiających potencjał organizacji.

e) Niezałatwienie wniosku FOPPS przez Radę Gminy Siedlce (naruszenie procedur). Jak wspomniano w stanie faktycznym, Rada Gminy Siedlce nie udzieliła odpowiedzi na oficjalny wniosek FOPPS z dnia 2 kwietnia 2025 r. w ustawowym terminie. Mazowiecka Rada Działalności Pożytku Publicznego stwierdza, że jest to rażące naruszenie trybu przewidzianego w Kodeksie postępowania administracyjnego. Zgodnie z art. 237 §1 KPA oraz art. 35 KPA, organy administracji zobowiązane są załatwiać skargi i wnioski obywateli bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w ciągu miesiąca. W przypadku niedotrzymania tego terminu, organ powinien poinformować wnoszącego o przyczynach zwłoki i wskazać nowy termin zakończenia sprawy (art. 36 §1 KPA) – czego Rada Gminy także zaniechała. Powyższe uchybienie proceduralne ma nie tylko wymiar formalny, ale również podważa zaufanie skarżących do Rady Gminy jako organu kontrolnego. Należy zaznaczyć, że wniosek FOPPS dotyczył spraw istotnych z punktu widzenia społeczności lokalnej i zasługiwał na poważne potraktowanie. Brak jakiejkolwiek odpowiedzi ze strony Rady Gminy przez wiele tygodni może być odebrany jako lekceważenie organizacji pozarządowej i problemów przez nią sygnalizowanych. Jest to zachowanie sprzeczne z zasadą transparentności działania administracji oraz z art. 16b ust. 2 pkt 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (obowiązek organów administracji do informowania o sposobie załatwienia skarg i wniosków organizacji). Mazowiecka Rada Działalności Pożytku Publicznego negatywnie ocenia ten stan rzeczy i ma nadzieję, że Rada Gminy Siedlce niezwłocznie podejmie działania w celu rozpatrzenia przedmiotowego wniosku FOPPS, przekazania formalnej odpowiedzi skarżącemu, a także wyciągnięcia wniosków na przyszłość, by podobne zaniedbania proceduralne nie miały miejsca.

Stanowisko Mazowieckiej Rady Działalności Pożytku Publicznego

Mając na uwadze powyższe ustalenia, Mazowiecka Rada Działalności Pożytku Publicznego przychyliła się do zarzutów przedstawionych w skardze FOPPS i ocenia działania (a raczej zaniechania) Wójta oraz Rady Gminy Siedlce jako niezgodne z obowiązującymi standardami współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi. W ocenie MRDPP doszło do naruszenia zarówno konkretnych przepisów prawa (proceduralnych i materialnych), jak i ogólnych zasad partnerstwa, przejrzystości i pomocniczości. Poniżej przedstawiamy syntetyczne stanowisko Rady w poszczególnych aspektach sprawy:

Brak realizacji obowiązków informacyjnych przez Gminę Siedlce

MRDPP stwierdza, że Gmina Siedlce nie wywiązuje się z nałożonych na nią zadań w zakresie informowania organizacji pozarządowych i społeczności lokalnej o działaniach III sektora. Nieutworzenie / nieprowadzenie dedykowanego serwisu informacyjnego dla NGO oraz przypadki odmowy publikacji informacji przesyłanych przez organizacje stanowią naruszenie postanowień Programu Współpracy Gminy Siedlce, a w szerszym

kontekście – utrudniają realizację zadań publicznych przez te organizacje. MRDPP zachęca Wójta do podjęcia działań naprawczych w tym zakresie.

Niejednolita wykładnia przepisów Programu Współpracy

MRDPP potępia praktykę zawężającej interpretacji zakresu współpracy pozafinansowej z NGO prezentowaną w dokumentach Gminy Siedlce. Uważamy, że interpretacja wiążąca dostęp organizacji do współpracy pozafinansowej z faktem finansowania ich działań z budżetu gminy jest błędna i sprzeczna z ideą wyrównanego traktowania wszystkich partnerów społecznych. Rada poleca oficjalne sprostowanie tej interpretacji, aby jasno z niej wynikało, że każda organizacja działająca na terenie gminy na rzecz mieszkańców może otrzymać wsparcie pozafinansowe gminy, niezależnie od tego, skąd pozyskuje fundusze na swoją działalność.

Postawa Wójta Gminy Siedlce wobec współpracy z NGO

MRDPP negatywnie ocenia podejście Wójta Gminy Siedlce do dialogu z sektorem pozarządowym. Odmowa realizacji uzasadnionych postulatów FOPPS, brak chęci kompromisu oraz wypowiedzi świadczące o deprecjonowaniu roli organizacji (jak nazwanie federacji NGO „podmiotem prywatnym”) wskazują na brak woli współpracy i naruszenie zasad partnerstwa, które są zapisane w Ustawie o Działalności Pożytku Publicznego i wolontariacie. MRDPP apeluje do Wójta o zmianę swojego stanowiska – wykazanie otwartości na współdziałanie, poszanowanie dla społecznej aktywności mieszkańców oraz respektowanie przyjętych przez gminę zobowiązań (własnego Programu Współpracy).

Wpływ sytuacji na organizacje pozarządowe z terenu gminy

MRDPP podziela obawy FOPPS, że obecny konflikt i brak współpracy ze strony władz Gminy Siedlce przyczyniają się do osłabienia potencjału lokalnych NGO. Konsekwencją jest zmniejszenie zdolności tych organizacji do skutecznego aplikowania o środki zewnętrzne i realizacji projektów na rzecz mieszkańców. W szczególności, odcięcie organizacji od informacji i wsparcia merytorycznego ogranicza ich rozwój i profesjonalizację. MRDPP podkreśla, że taka sytuacja jest ze szkodą dla całej wspólnoty lokalnej, i wskazuje na pilną potrzebę odbudowy zaufania oraz efektywnej współpracy między Gminą a organizacjami.

Zaniedbanie proceduralne Rady Gminy – nierozpatrzenie wniosku FOPPS

MRDPP jednogłośnie uznaje, że brak odpowiedzi Rady Gminy Siedlce na wniosek FOPPS z dnia 2 kwietnia 2025 r. w przewidzianym terminie stanowi naruszenie prawa i zasad dobrej administracji. Jest to sytuacja niedopuszczalna, podważająca wiarygodność organów samorządowych w oczach obywateli. MRDPP oczekuje, aby Rada Gminy Siedlce niezwłocznie dopełniła swoich obowiązków w tej sprawie – rozpatrzyła merytorycznie wniosek organizacji, przekazała należyłą odpowiedź wraz z uzasadnieniem, a także dokonała wewnętrznego przeglądu procedur obsługi skarg i wniosków, tak by podobne opóźnienia i uchybienia nie miały miejsca w przyszłości.

Rekomendacje: Mazowiecka Rada Działalności Pożytku Publicznego, kierując się troską o prawidłową współpracę samorządu z sektorem pozarządowym w Województwie Mazowieckim, rekomenduje podjęcie następujących działań: W szczególności wskazane jest przeprowadzenie szkoleń dla radnych gminnych i pracowników administracji, aby zwiększyć ich wiedzę o roli organizacji pozarządowych i prawidłowej interpretacji Programu współpracy.

Po stronie Gminy Siedlce (Wójta i Urzędu Gminy):

- (1) niezwłoczne opracowanie i wdrożenie regulaminu publikacji informacji organizacji pozarządowych na oficjalnej stronie internetowej gminy (bądź w dedykowanym serwisie NGO), tak aby zapewnić transparentne i równe zasady dostępu do gminnych kanałów informacyjnych;
- (2) organizację we współpracy z FOPPS szkolenia dla pracowników i przedstawicieli władz gminy z zakresu współpracy z NGO i obowiązujących standardów prawnych – celem podniesienia kompetencji i świadomości administracji;
- (3) opublikowanie (np. na stronie Urzędu bądź w formie pisma ogólnego) oficjalnego stanowiska Gminy Siedlce potwierdzającego, że współpraca pozafinansowa z organizacjami pozarządowymi jest realizowana niezależnie od kwestii udzielenia dotacji z budżetu gminy (tj. że organizacje nie otrzymujące dofinansowania również mogą w pełni korzystać z narzędzi współpracy przewidzianych w Programie).

Po stronie Rady Gminy Siedlce: wprowadzenia stosownych zmian do Programu Współpracy na rok 2026 (lub uwzględnienie ich przy pracach nad programem na rok następny), tak aby jasno doprecyzować zobowiązania gminy w zakresie współpracy pozafinansowej i wyeliminować możliwość dowolnej interpretacji tych zapisów w przyszłości. Rada Gminy powinna również wzmocnić nadzór nad realizacją przyjętego Programu – np. poprzez regularne monitorowanie wykonania poszczególnych jego postanowień przez Wójta i jednostki podległe, a w przypadku stwierdzenia uchybień, reagowanie na nie na forum Rady (np. w formie interpelacji, zaleceń lub zmian organizacyjnych).

Dalsze mediacje i monitoring

Mazowiecka Rada Działalności Pożytku Publicznego deklaruje gotowość do dalszego wsparcia merytorycznego i mediacyjnego w przedmiotowej sprawie. MRDPP rekomenduje, aby obie strony sporu – zarówno FOPPS, jak i władze Gminy Siedlce – powróciły do stołu rozmów w celu wypracowania porozumienia. Proponujemy, by w najbliższym czasie (np. w ciągu kolejnego miesiąca) zorganizować spotkanie robocze z udziałem przedstawicieli FOPPS, Wójta (lub wyznaczonych reprezentantów Urzędu), członków Rady Gminy oraz wybranych członków Mazowieckiej RDPP, celem omówienia wdrożenia powyższych rekomendacji. Rada będzie także monitorować przebieg realizacji Programu Współpracy w Gminie Siedlce w kolejnych miesiącach – w razie dalszych nieprawidłowości zastrzegamy sobie prawo do poinformowania odpowiednich organów nadzoru (np. Wojewody Mazowieckiego) o zaistniałej sytuacji.

Mazowiecka Rada Działalności Pożytku Publicznego wyraża nadzieję, że niniejsza opinia przyczyni się do poprawy relacji między samorządem Gminy Siedlce, a lokalnymi organizacjami pozarządowymi. Prawidłowa współpraca z NGO leży w interesie mieszkańców i władz gminy, gdyż sprzyja efektywniejszemu rozwiązywaniu problemów społeczności lokalnej, zwiększa poziom zaangażowania obywatelskiego oraz umożliwia pozyskanie dodatkowych środków zewnętrznych na cele publiczne. MRDPP apeluje do Wójta i Rady Gminy Siedlce o wdrożenie powyższych rekomendacji i tym samym o pełne respektowanie zasad wynikających z ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, Programu Współpracy oraz Kodeksu postępowania administracyjnego.

Niniejsza opinia została podjęta przez Mazowiecką Radę Działalności Pożytku Publicznego w dniu 22 września 2025 r. i zostaje przekazana do wiadomości: Federacji Organizacji Pozarządowych Powiatu Siedleckiego – jako skarżącego, Wójtowi Gminy Siedlce, Przewodniczącemu Rady Gminy Siedlce, a także Marszałkowi Województwa Mazowieckiego oraz Wojewodzie Mazowieckiemu.

Rada liczy na konstruktywną reakcję adresatów i pozostaje do dyspozycji celem dalszego dialogu.

Z poważaniem
Współprzewodnicząca Mazowieckiej Rady
Działalności Pożytku Publicznego

Anna Czyżewska
podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym

Źródła:

Uchwała nr LXII/890/2023 Rady Gminy Siedlce z 23.11.2023 r.;
Program Współpracy Gminy Siedlce z NGO na 2024;
Uchwała nr IX/113/2024 Rady Gminy Siedlce z 28.11.2024 r.;
Program Współpracy Gminy Siedlce z NGO na 2025;
Skarga FOPPS z 25.01.2025 r. do MRDPP;
Protokół XIII posiedzenia MRDPP z 26.03.2025 r.;
Notatka ze spotkania z Wójtem Gminy Siedlce 02.04.2025;
Pismo Wójta Gminy Siedlce z 14.04.2025 r.;
Wniosek FOPPS do Rady Gminy Siedlce z 02.04.2025 r.;
Ustawa z 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
(tj. Dz.U. 2024 r. poz. 1491 z póź.zm.);
Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. 2023 poz. 775).